

Nr 499

Av herr **Gustafsson** i Kårby m. fl., *angående decentralisering av statliga förvaltningsuppgifter till länsplanet.*

(Lika lydande med motion nr 416 i Första kammaren)

Demokratiens styrka och fasthet är helt avhängig dess förankring i folket. En av vägarna till att ytterligare förstärka denna ligger i medborgarnas ökade möjligheter att nära följa samhällsorganens funktion och påverka dess arbete. Inte minst viktigt är härvidlag att de opinionsbildande organen har möjlighet att kontinuerligt följa arbetet och studera verkningarna av fattade beslut.

I debatten har under senare år kommit in frågor som rör inte bara den centrala maktutövningens organ och dess principer utan också de lokala organens funktion och förhållande till varandra. Inte minst har debatten fått ökad stimulans genom de signaler som givits till förändringar i den kommunala indelningen och den inverkan ett fullföljande av intentionerna härutinnan kommer att få på länsindelning och landstingens områdesindelning.

På ett flertal hithörande områden arbetar sakkunnigkommittéer, *men vad som saknas är en genomgående målsättning för utredningsarbetet.* Man når inte en fördjupad demokratisering av samhällsfunktionerna endast därigenom att de olika organens territoriella och befolkningsmässiga underlag vidgas. Sannolikt måste därför frågan om nya vägar för inflytande och insyn i verksamhetsformerna tagas upp till debatt.

Större lokala enheter i skilda hänseenden har sagts kunna leda till en större effektivitet i utövningen av ålagda arbetsuppgifter. Kan en sådan utveckling förutses bör detta också leda till att ett flertal funktioner som nu främst på länsplanet ligger hos skilda organ sammanföres och får en mera rationell behandling.

Utifrån dessa allmänna reflexioner kan då sägas att en helt frigjord syn borde få göra sig gällande vad som gäller de olika samhällsorganens uppbyggnad och funktion.

Härvidlag har man då att utgå från grundtanken om en bredare anslutning och insyn från medborgarnas sida. Det starkaste incitamentet härtill torde vara en långtgående decentralisering av maktutövning och verkställighet från riks- till länsplanen. Självfallet måste en sådan process utgå från ett system för styrelsen som bygger på medborgarnas direkta inflytande och insatser.

Sedan länge har förekommit debatt kring temat om lekmanamedverkan och lekmannainflytande i länsstyrelserna. En sådan utveckling har djup resonans hos stora grupper av vårt folk. Såsom uttalats bör en förstärkning

av länsstyrelsernas allmänna eller speciella kompetens och kvalitet kunna bereda vägen för en välbehövlig decentralisering.

Debatten om länsstyrelsernas status går i många fall parallellt med frågor som rör landstingens arbetsuppgifter och därmed dessa organs beskattningsmakt och arbetsformer. Ökade uppgifter som landstingen ålägges måste enligt samstämmiga uttalanden gå hand i hand med en granskning av landstingsförvaltningarnas organisation och funktionssätt. På hithörande område pågår ju också visst utredningsarbete.

I detta sammanhang bör uppmärksammas att länsstyrelsernas statliga förvaltning och landstingens kommunala verksamhet i allt större utsträckning i praktiken berör varandra. Samråd och samverkan blir en naturlig arbetsform. Rekryteringen till lekmanplatser i länsstyrelserna närstående nämnder är ofta sammanfallande med landstingsrepresentationen.

Man bör inte heller bortse ifrån att på länsplanet i flera hänseenden sker dubbelarbete som genom en annan tingens ordning kan elimineras.

Dessa allmänna reflexioner leder fram till en helt ny syn på de regionala besluts- och förvaltningsuppgifterna. Förutsättningarna och formerna för en sammansmältning av *vissa* landstingens och länsstyrelsernas funktioner borde undersökas. Ett flertal länsuppgifter som administreras av lokala statliga organ skulle med en sådan lösning kunna komma att administreras genom länsorgan som på landstingssidan sysslar med likartade spörsmål.

»Länsstyrelsen» bleve då en inför »landstinget» parlamentariskt ansvarig förvaltningsorganisation där de olika sektionerna för hälsovård, undervisning, näringsliv, etc. stode under ledning av landstingsvalda ansvariga. En sådan ordning skulle leda till att de lokala organen finge en från centralbyråkratien självständig ställning och vore i sina ålagda aktiviteter helt inriktade på sitt områdes progressiva utveckling. En lösning i här skisserad riktning leder totalt till en ökad regional självstyrelse.

Den sittande författningsutredningen aviserar att inom närmaste tiden framlägga vissa förslag. Pågående utredningar som rör länsstyrelse- och landstingsfrågor pekar mot att här berörda problemkomplex delvis är föremål för genomlysning. Det vore säkerligen av intresse om den här skisserade lösningen blev föremål för överväganden.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att, i samband med pågående utredningar angående länsstyrelse- och landstingsfrågor, frågan om en parlamentariskt baserad länsförvaltning och på grundval därav decentralisering av statliga förvaltningsuppgifter till länsplanet måtte upptagas till prövning.

Stockholm den 26 januari 1963

Anders Dahlgren

Jan-Ivan Nilsson

Einar Gustafsson

i Kårby

Einar Larsson

i Borby